

DIARI DE MATARÓ

Redacció i Administració: Barcelona, 13 - Telèfon 255 — ANY IX — DIJOUS 22 OCTUBRE 1931 — NUM. 2486 — Subscripció: Mataró, 2 ptes. mes. - Fora, 7'50 ptes. trim.

El sentiment catalanista

Traduïm a continuació fragments d'un article que Joan Maragall va escriure en castellà l'any 1902

Quan es parla de catalanisme, s'oblida, generalment, que es tracta d'una qüestió de sentiment, i aquest oblit priva de llum la qüestió i la lluita s'enverina en les tenebres.

Es discuteix el fonament legal del catalanisme amb la crítica del compromís de Casp i del *tanto monta*, i del cesarisme dels Austries, i de la Nova Planta del primer Borbó. Si no hi hagués, però, un sentiment actual per a animar-les, quina força tindrien totes aquelles històries després del consentiment secular en l'unitat nacional ratificat modernament en la Constitució de 1812 i per les lluites polítiques comunes de tot el segle XIX?

Es vol cercar al catalanisme un origen ètnic; aleshores, però, per què no existeix amb la mateixa força el galleguisme en tota Espanya, el bretanyisme a França i els *ismes* de totes les races que constitueixen cada un dels Estats moderns? —Perquè no existeix el sentiment diferencial que inspira el catalanisme.

Atribuïm-li una raó sociològica: el caràcter, les aptituds, les tendències, els interessos, la situació dels catalans en el món modern no són els mateixos que les de les altres regions d'Espanya. Això és veritat; també ho és, però, per a tots els Estats que, si estan ben constituïts, de les varietats que els integren formen precisament la solidaritat nacional que és harmonia i grandesa.

Aleshores, doncs, direm que Espanya és un Estat mal constituït, degenerat, i que la causa del catalanisme és política; però vindrà el senyor Maura i ens dirà amb una gran aparença de raó: «Si us alceu contra un mal general, per què formeu un partit local? Si voleu regenerar Espanya, per què us anomeneu catalanistes?» —Perquè els sentiments són més forts que la lògica i que tots els propòsits.

Per haver oblidat també això, molts, després d'haver proclamat l'insuficiència d'aquelles causes per a justificar el moviment catalanista, han negat la seva importància.

Es una pruija purament literària, romàntica—han dit—nascuda d'un apassionament monstruosament arcaic, sostingut per la particularitat lingüística i per petites vanitats de cloquer, i desenrotllada solament entre uns quants intel·lectuals, *cuatro locos*,—han dit gràficament—sense cap transcendència en la gran massa del poble català. Quan s'han adonat, però, que entremig d'aquests *cuatro locos* hi havia bisbes, doctors, enginyers, grans industrials, i que aquests *cuatro locos*, en quatre dies, havien muntat una màquina electoral i havien desenrotllat una força política aplanadora, movent tota la gran massa anomenada neutra, fins aleshores incommovible pels estímuls de l'experta política vell; i que aquests *cuatro locos* plantaven audaçment quatre diputats en els escons del Congrés, i s'imposaven en el Municipi i renovaven el personal de les més importants associacions, aleshores tothom ha tingut de demanar-se amb astorament i amb ansietat quina mena de boigs eren aquests que arrossegaven darrera d'ells els sans i quins sans eren aquests que marxaven darrera els boigs.

Hi hauria un sentiment comú que animés tan estrany moviment? Aquesta pregunta era el bon camí. La resposta, però, s'ha desviat a mercè d'un sentit oposat, comú també entre aquells que la formulaven, i reacció natural, si es vol, del primer. La causa del moviment catalanista — s'ha dit aleshores—és l'ingrat egosime del caràcter català, que quan ha vist la pàtria espanyola caiguda i sense sang, n'ha renegat, i procura deslligar-se de tota solidaritat amb una nació dissortada.

No: l'ànima del catalanisme no és l'egosmie, ni és una pruija literària de veritat, ni un afany de regeneració política, ni una raó sociològica, ni una diversitat ètnica, ni un dret històric. Cada una, però, d'aquestes coses positives han anat deixant en el fons de l'ànima catalana una concreció sentimental. La dominació del que en termes generals s'acostuma anomenar l'esperit castellà, deixà un impuls de protesta i rebel·lia; la remota diversitat de raça, una repulsió; la permanent diferència de vida i d'interessos, un antagonisme; els desencerts polítics, una desconsideració; el renaixement literari particular, un orgull de nacionalitat, i les darreres catàstrofes, una alarma. I ja és absolutament inútil venir ara a discutir l'història i l'antropologia i la sociologia i la filologia i la catàstrofe, car tot això ja no pot fer res contra el sentiment que ha produït, que és el que resta viu i al qual s'ha d'atendre.

L'esperit castellà ha acabat la seva missió a Espanya. A partir de l'unitat de l'Estat espanyol, l'esperit castellà s'imposà en tota Espanya per la força de l'història: dirigí, personificà el Renaixement: les grans síntesis que l'integraven, l'absolutisme, l'imperialisme colonial, l'esperit aventurer, les guerres religioses, la formació de les grans nacionalitats, tot el gran corrent del Renaixement trobà el seu jaç natural en les qualitats de l'esperit castellà; per això Espanya fou Castella i no fou Aragó; i tot allò que Aragó i en els antics reialmes era quelcom viu i propi, fou absorbit per l'element aleshores necessàriament director, el castellà, que era el representatiu de l'època, i tenia, per tant, la missió d'ésser la seva Espanya. Vingué el segle XIX, i encara les guerres europees i les lluites polítiques per les idees de la Revolució francesa que portaren el prestigi del parlamentaris-

NOTES POLITIQUES

La llei de defensa de la República

Una opinió

Carles Soldevila en el seu «Full de dietari» de *La Publicitat* diu el següent referint-se a la llei de defensa de la República:

«Cal replicar: «No és la dictadura; sinó el seu antidot més eficaç. Sense combatre amb els necessaris instruments de govern, les idees o les tendències catòiques de l'esquerra i les pruibes històriques de la dreta, no triaríem tots plegats a trobar nos en la igualtat de la fam, la fraternitat de la incultura i la llibertat de la mort.

¿No heu vist mai un incendi en un bosc? On no hi ha abundor d'aigua i d'aparells que la projectin contra les flames, només hi ha un recurs per evitar que cremi de cap a cap tot l'arbratge: el recurs d'arrancar a certa distància del foc una faixa de terreny, el recurs de crear un corredor isolant...

Jo veig aquesta llei que col·loca en mans del Govern un seguit d'instruments de control—alguns d'elementíssima prudència, que sembla mentida que no existissin ja en la legislació ordinària—i uns quants aparells de prevenció, com una d'aquestes faixes que hom crea artificialment i amb aparences de destrucció.

Em direu: «Però, tanmateix, n'hi ha d'incendiar?»

No n'hi ha. Però hi ha espurnes que dansen sobre la boscúria no massa ruixada per les aigües. I això basta per justificar les precaucions que acaba de prendre la Cambra en augmentar les atribucions del Govern en el ram de l'ordre públic i els seus adjacents.»

Pels diputats que no van a les sessions

Es demana que perdin l'acta

«Los diputados que suscriben, impresionados por el hecho notorio de que el número de diputados que han tomado parte hasta ahora en las votaciones nominales verificadas durante el debate constitucional no corresponde ni a la importancia de los problemas

me i dels seus homes, prolongaren la missió de la brillant i sonora Castella a Espanya. Tot això, però, s'està morint i Castella ha acabat la seva missió.

I, com s'ha d'afavorir el moviment catalanista en el sentit d'una Espanya nova? Doncs obrint-li tota la legalitat, tan ampla com la seva expansió necessiti; deixant que aquesta expansió informi la legalitat; facilitant-li la propaganda per a que s'hi integrin tots els impulsos vius i progressius; aportant hi els residus de direcció del vell esperit castellà; convertint-lo en una palingenesia nacional. Aquesta palingenesia resultarà, poiser, penosa i turbulenta, perquè en ella hauran de ponderar-se i equilibrar-se lliurement totes les forces que queden a Espanya. Es qüestió, però, de vida o mort. Si Espanya morís en aquesta recreació del seu esperit nacional per no poder ja resistir-la, la seva mort seria gloriosa i fecunda en l'història, perquè hauria mort en un esforç de vida; mentre que, si s'hi resistia, morirà, així com així, en tristes i estèrils convulsions de mort definitiva.

Heu's ací, doncs, el que significa el moviment catalanista: un amor i una recerca de la vida. Per això diem que el catalanisme és, abans que tot, una qüestió de sentiment.

Joan Maragall

1-1902

Crònica literària

Francesc Matheu, octogenari

La premsa ens ha assabentat aquestes dies que Francesc Matheu, el patriarca de la Renaixença literària catalana, havia complert els vuitanta anys. I, no gens menys, per fortuna seva i per orgull d'aquesta generació espiritualment atlètica i corporalment forta, dels Jaume Collell, els Carles Pirozzini i els Apel·les Mestres, Francesc Matheu serva encara una virior juvenil. Fins fa poc temps ha mantingut activament la seva editorial «l'Il·lustració Catalana», d'on nasqué la revista d'aquell nom, els quaderns de la «Lectura Popular» i

que se discuteix ni al número de membres que integren el Parlamento, temen fundadament que en las futuras Cortes y cuando se trate de proyectos de menos trascendencia, se acentúa todavía más el notorio desvío de los representantes del país.

Para conjurar este peligro, tienen el honor de presentar la siguiente enmienda:

Al artículo 52 se añadirá el siguiente párrafo:

Se entenderá que renuncian a su cargo los diputados a Cortes que durante treinta sesiones consecutivas y habiendo habido en ellas tres o más votaciones nominales, no hubiesen tomado parte en ninguna ni hubiesen justificado debidamente la causa legítima de su ausencia.»

La Presidència de la República

Una votació

Heraldo de Madrid ha provocat un plebiscit entre els seus lectors sobre la persona que hauria d'ésser elegida per a la presidència de la República, el qual ha donat el següent resultat:

Azaña, 10.824 vots; Nicet Alcalá Zamora, 10.774; Manuel Bartolomé Cossío, 8.374; Josep Ortega i Gasset, 7.368; Santiago Alba, 1.113; Albornoz, 1.115; Altamira, 1.171; Lerroux, 1.599, i de los Ríos, 1.121.

També han obtingut alguns vots altres molts senyors.

«Catalana». Després, publicà els seus «Versos de vell», on les característiques netament racials d'aquest poeta, troben en les estrofes una manera d'expressar la seva fesomia significativa. I darrerament, el seu nom cabdal arribà fins i tot a figurar en la candidatura per a diputats a Cortes per Barcelona, presentada pel partit catalanista més antic, dels qui hi lluitaven, de la nostra terra.

Vuitanta anys de professió de fe patriòtica, de generosa combativitat pels nostres ideals, de contribució desinteressada a la cultura catalana, mereixerien molt més que l'homenatge íntim dels amics, que la visita de la «colla». Però Francesc Matheu és un home d'una modestia exemplar, i tan absoluta, que àdhuc el torna esquerp i gairebé adust, quan hom el vol forçar a desistir-se'n. Ell en té prou amb la satisfacció interior d'haver participat significadament en la tasca de reconstrucció de la nostra espiritualitat i de mantenir lligades la seva jerarquia literària i el seu afecte tradicional en la Presidència del Consistori dels Jocs Florals de Barcelona, que immemorialment ostenta per dret propi.

Han mort, en breu espai de temps, alguns homes d'aquesta generació catalana: Narcís Oller, Josep M.ª Roca, i suara Antoni López Bernagossi. Tres homes les memòries dels quals resultarien interessantíssimes. Del primer, les sabem escrites de temps, i cal tan sols esperar que els seus marmessos familiars i literaris es decideixin a fer-les públiques. Doncs, Francesc Matheu podria també, a través de la seva vida, de la seva actuació i de les seves amistats, contar munió de coses que afecten a la història política i literària modernes de la nostra terra, ultra les efemèrides personals i epistolars que la seva amistat amb Mistral i els felibres i els catalanòfils d'arreu del món, li permetrien d'afegir-hi.

Noble atribut, la vellesa, quan va unida al «vir bonus» dels antics Francesc Matheu du en la seva figura erecta, en el seu esguard límpid, en la seva pell rugosa però rosada, en la seva barba d'argent, en la seva condició personal impecable, en tota la senyoria distingida del seu gest i en tota la franquesa cordial del seu llenguatge, aquest

—Per què obligues el teu pobre marrit a viatjar amb tu cada dia en avió?

—Es que vull que s'acostumi a enenyar-me a volar.

De *Il Travaso*, Roma.

4

NUVIS **CARRERAS** NUVIS **vostre** NUVIS **Fotógraf**

St. Antoni, 32 **Mataró**

DONES I HOMES

VÍCTIMS D'ALMORRANES (MORENES), FISURES, ECZEMES, FLUIXOS, COISSOR, HEMORRAGIES INTERIORS I DEMÉS MALALTIES HEMOROIDALS DEL RECTE, DE L'AN I DE LA PELL

Curen de veritat radical i ràpidament amb

PROKTOSOL-JEIL

Fabricats per «Chemische Fabrik Henry Cohrs», Hannover.
DARRERA PARAULA DE LA CIÈNCIA MÈDICA ALEMANYA
Capsa 12 supositoris: Pies. 7'25. — Capsa amb tub d'ungüent: Pies. 5'75
Dipòsit i venda a Mataró: Fills de Maria Pagès, Santa Maria, 38. — Doctor Spà, Plaça García Hernández, 3. — B. Fitè Sala, Rambla Mendizábal, 36 i demés principals farmàcies

Es ven

Renault 15 HP turisme, 7 places, fàcilment convertible en camioneta. A tota prova i a preu de regal.
Informaran a l'Administració del DIARI.

Avís

Es torna feina a les fàbriques i es fan petits encàrrecs. Preus moderats.
Raó: Sant Isidor, 35.—Mataró.

Xòfer

amb molts anys de pràctica, s'ofereix. Especialitat en la conducció de cotxes de luxe.
Raó: Illuro, 28.—Mataró.

ES VEN

Un motor A. E. G., 2 HP, amb rails, corretja nova, circular i amb tots els utensilis. A punt de marxa. Junt o per separat. A meitat de preu.
Informaran a l'Administració del DIARI.

Llegiu el

Diari de Mataró

ANUARIO GENERAL DE ESPAÑA
(Bailly-Baillière-Riera)

EDICIÓN 1931
Datos oficiales del Gobierno Provisional de la República, en Madrid y Capitales principales

4 TOMOS 4
MÁS DE 8.600 PÁGINAS
MÁS DE TRES MILLONES DE DATOS
54 MAPAS EN COLORES
de las Provincias y Posesiones de España

TODO EL COMERCIO, INDUSTRIA, PROFESIONES, ETC.
SE ENCUENTRAN EN ESTA OBRA
SECCIÓN EXTRANJERA

Precio de un ejemplar completo:
CIEN PESETAS
(franco de portes en toda España)

EL ANUNCIO EN EL ANUARIO
LE COSTARÁ POCO Y LE PRODUCIRÁ
MUCHO

Anuarios Bailly-Baillière y Riera Reunidos, S. A.
Enrique Granados, 86 y 88 - BARCELONA

Més de 200 anys d'èxit

CURI I PREVIINGUI

GRIP, BRONQUITIS, ASMA, REFREDATS i totes les molèsties i afeccions de l'aparell respiratori

Prengui al sentir-se indisposat

LAMEDOR PECTORAL

De venda en totes les Farmàcies i Centres d'Específics

BARCELONA
MONCADA, 10

Llegiu el DIARI DE MATARÓ

Débiles Elíxir Callol da Vida y Juventud

CÒPIES a màquina d'escriure

Rapidesa i pulcritut en tots els treballs

Per encàrrecs: **LLIBRERIA ABADAL** - Riera. - Mataró

LA RECONSTRUCTORA AMERICANA

Casa dedicada a les

Reparacions i neteja de les màquines d'escriure per difícils i delicades que siguin - Abonaments de neteja i conservació

La neteja de les màquines d'escriure és el factor principal pel seu bon funcionament i conservació.

PERE PARRA

Goya, 10 - Tel. 72482

Barcelona

La casa que compta amb més abonats a Barcelona i a Mataró per realitzar els seus treballs amb tota cura i absoluta garantia.

SERVEI A DOMICILI